

PLAN DZIAŁANIA KT 242 ds. Informacji i Dokumentacji

STRESZCZENIE

Komitet Techniczny 242 ds. Informacji i Dokumentacji został powołany w 1994 roku (wówczas pod nazwą: Normalizacyjna Komisja Problemowa nr 242 ds. Informacji i Dokumentacji) w ramach Polskiego Komitetu Normalizacyjnego.

Przedmiotem prac Komitetu Technicznego 242 ds. Informacji i Dokumentacji są problemy szeroko rozumianego bibliotekarstwa, bibliografii i informacji naukowej. Komitet zajmuje się następującymi zagadnieniami:

- kompozycja dokumentów,
- identyfikacja i opis dokumentów,
- kodowanie,
- konwersja pism,
- języki informacyjno-wyszukiwawcze,
- przechowywanie i konserwacja dokumentów
- zastosowanie komputerów,
- usługi edukacyjne,
- terminologia.

KT 242 w wymiarze międzynarodowym współpracuje z ISO/TC 46 *Information and documentation* i jego podkomitetami oraz ISO/TC 232 *Learning services outside formal education*, zaś w wymiarze europejskim z CEN/TC 353 *Information and Communication Technologies for Learning, Education and Training*

Normy opracowane przez KT 242 stanowią podstawę kluczowych aspektów działalności bibliotekarskiej i bibliograficznej. Wprowadzone przez Komitet normy określają m. in. zasady opracowywania zasobów bibliotecznych, tworzenia bibliografii, udostępniania informacji bibliograficznych itp. Znajdują one zastosowanie we wszystkich typach bibliotek – poczynając od Biblioteki Narodowej, poprzez biblioteki szkół wyższych, biblioteki centralne, naukowe, publiczne, specjalne, kończąc na bibliotekach szkolnych i pedagogicznych oraz w ośrodkach informacji naukowej.

1 ŚRODOWISKO BIZNESOWE KT

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe:

W Ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach znalazły się następujące stwierdzenia – „Biblioteki i ich zbiory stanowią dobro narodowe oraz służą zachowaniu dziedzictwa narodowego. Biblioteki organizują i zapewniają dostęp do dorobku nauki

i kultury polskiej oraz światowej." W art. 4 Ustawy określono podstawowe zadania bibliotek – są nimi:

- 1) gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych;
- 2) obsługa użytkowników, przede wszystkim udostępnianie zbiorów oraz prowadzenie działalności informacyjnej, zwłaszcza informowanie o zbiorach własnych, innych bibliotek, muzeów i ośrodków informacji naukowej, a także współdziałanie z archiwami w tym zakresie.

Szczególne zadania spoczywają na Bibliotece Narodowej, a wśród nich opracowywanie i wydawanie bibliografii narodowej, prowadzenie ośrodków znormalizowanych numerów wydawnictw zwartych i wydawnictw ciągłych. Biblioteka Narodowa pełni także funkcję ośrodka prac unifikacyjnych w zakresie bibliotekarstwa i bibliografii, współpracującego z Polskim Komitetem Normalizacyjnym.

Środowisko, w jakim działa KT, tworzą przede wszystkim bibliotekarze, bibliografowie, bibliotekoznawcy, informatolodzy, a po części także archiwiści, muzealnicy, wydawcy, użytkownicy w/w instytucji oraz dostawcy usług edukacyjnych (poza edukacją formalną).

Procesy związane z rozwojem technologii informatycznych, z udostępnianiem danych w sieci, z wymianą (w skali krajowej i międzynarodowej) danych bibliograficznych i innych metadanych wymagają stosowania standardów i jednolitych zasad. Bez nich realizacja wielu istotnych – z punktu widzenia działalności bibliotek i współpracy między nimi – procesów nie byłaby możliwa. Dotyczy to zarówno aspektów merytorycznych (np. zawartości i struktury opisu bibliograficznego), jak również narzędziowo-informatycznych.

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego

Poniższe wskaźniki ilościowe opisują środowisko biznesowe, w celu wsparcia działań KT poprzez zapewnienie niezbędnych danych:

Katalog aktualnych norm zatwierdzonych przez KT 242 liczy 70 pozycji, w tym 10 z nich dostępnych jest tylko w wersji oryginalnej. Większość pozycji ma powszechne zastosowanie we wszystkich typach bibliotek – np. normy dotyczące opisu bibliograficznego, transliteracji itp. Z niektórych korzystają tylko wybrane instytucje – np. głównym użytkownikiem norm dotyczących znormalizowanych numerów wydawnictw (ISSN, ISBN, ISNI itd.) jest Biblioteka Narodowa (i jej Zakład Znormalizowanych Numerów Wydawnictw). KT 242 opracował również normy dotyczące zagadnień związanych z przechowywaniem materiałów bibliotecznych i archiwalnych, wymagań dotyczących papieru archiwalnego itp. Na liście norm opracowanych przez KT 242 znajdują się także normy odnoszące się do działalności wydawniczej.

2 OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KT

Dzięki dalszym pracom nad normami z zakresu tematycznego KT 242 przewidywane są następujące korzyści:

- dalsza standaryzacja działalności informacyjnej w bibliografii i bibliotekarstwie;
- opracowanie i rozwój nowych standardów obejmujących współczesne metody i techniki przetwarzania informacji;
- rozwój współpracy międzynarodowej w zakresie normalizacji;
- propagowanie dostępu do informacji, metod jej przetwarzania, istotnych dla prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa i gospodarki opartej na wiedzy;
- promowanie standardów bibliograficznych i dobrych praktyk służących realizacji idei bibliografii, której celem jest identyfikacja i przekazanie wiadomości o dorobku naukowym i kulturowym naszej cywilizacji.

3 CZŁONKOSTWO W KT

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem KT. Każdy członek KT realizuje zadania KT poprzez swoich reprezentantów.

Aktualny skład KT jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

Obecnie KT 242 liczy 12 członków, reprezentujących 12 podmiotów. Są to:

- Centralna Biblioteka Statystyczna
- Kancelaria Sejmu, Biblioteka Sejmowa
- Uniwersytet Jagielloński
- Biblioteka Narodowa
- Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych
- Uniwersytet Wrocławski
- Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich
- Uniwersytet Mikołaja Kopernika
- Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. J. Śniadeckich w Bydgoszczy
- Uniwersytet Warszawski
- Uniwersytet Śląski
- GENIUM Grzegorz Mąkosa

Sekretariat KT 242 umiejscowiony jest w Instytucie Bibliograficznym Biblioteki Narodowej.

4 CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

4.1. Cele KT

- udział w międzynarodowych pracach normalizacyjnych poprzez opiniowanie norm i innych dokumentów normalizacyjnych dotyczących zagadnień pozostających w zakresie tematycznym KT;
- terminowa (zgodna z przyjętymi harmonogramami) realizacja wszystkich prac ujętych w Programie prac normalizacyjnych KT 242;

- wprowadzanie do katalogu Polskich Norm standardów międzynarodowych szczególnie ważnych w praktyce bibliotecznej i bibliograficznej.

4.2. Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

- aktywne uczestnictwo w głosowaniach wszystkich członków KT 242,
- aktywne uczestnictwo w pracach i posiedzeniach KT 242 wszystkich członków,
- aktywne poszukiwanie źródeł finansowania tłumaczeń,
- aktywne poszukiwanie wykonawców prac normalizacyjnych,
- udział członków KT 242 w krajowych i międzynarodowych konferencjach i seminariach środowiskowych, poświęconych normalizacji.

4.3. Aspekty środowiskowe

Brak aspektów środowiskowych związanych z pracami KT 242.

5 CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KT I WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN jest wprowadzany do programu KT. KT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego. W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac KT znajduje się na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KT.

Drugi element numeru tematu normalizacyjnego wskazuje numer Podkomitetu Technicznego opracowującego temat, np. numer tematu normalizacyjnego XXX.1.XXXX oznacza wykonywanie w KT XXX PK 1 (Podkomitecie Technicznym nr 1 Komitetu Technicznego XXX). Jeżeli drugi element przyjmuje wartość zero oznacza to, że TN jest opracowywany w KT.

Czynnikami wpływającymi na realizację programu prac KT 242 i wprowadzenie nowych TN do programu prac są przede wszystkim:

- brak środków finansowych na opracowywanie PN (tłumaczenia norm ISO, nowelizację PN-N wprowadzonych przed 1994 r.);
- brak w KT ekspertów mogących ocenić poprawność projektów norm/innych dokumentów.

6 WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEVIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Tłumaczenie ISO 26324:2012

Information and documentation – Digital object identifier system

Nowelizacja Polskich Norm:

- **PN-N-01222-00:1978**
Kompozycja wydawnicza książki – Postanowienia ogólne

- **PN-N-01222-01:1978**
Kompozycja wydawnicza książki – Karty tytułowe
- **PN-N-01222-02:1978**
Kompozycja wydawnicza książki – Materiały wprowadzające
- **PN-N-01222-03:1978**
Kompozycja wydawnicza książki – Tekst główny
- **PN-N-01222-04:1978**
Kompozycja wydawnicza książki – Materiały uzupełniające tekst główny
- **PN-N-01222-05:1978**
Kompozycja wydawnicza książki – Materiały informacyjno-pomocnicze
- **PN-N-01222-08:1978**
Kompozycja wydawnicza książki – Okładka i obwoluta
- **PN-N-01152-06:1983**
Opis bibliograficzny – Druki muzyczne